

A szakosztály ezek után áttért a keményítő, fehérje, enyv és termékei, a ragasztószerek, robantó-, gyújtó- és világítóipari készítmények, műanyagok, festőkészítmények és festékek, illóolajok, illatanyagok és illatszerek, gyanták és ezek termé-

kei, gyógynövények, aszfalt, szén és falepárlási termékek egységértékeinek a megállapítására.

Az ülésen a Statisztikai Hivatal részéről *Farkas János* dr. alelnök vett részt. Az előadó *Sibelka-Perleberg* Arthúr dr. min. s.-fogalmazó volt.

Magyar Statisztikai Társaság.

Société Hongroise de Statistique.

Séances d'étude.

Dans la séance d'étude du 27 novembre dernier, présidée par *M. Alojse Kovács*, *M. Jules Szőnyi*, membre ordinaire, lut d'abord son discours de réception.

Jules Szőnyi: Les établissements de crédit de Hongrie.

Il a retracé la période de régénération qui après l'inflation et la dépréciation de la couronne s'est ouverte en Hongrie. Depuis la confection des bilans réévalués, les établissements de crédit ont pris un développement notable. Les banques éphémères fondées pendant l'inflation ayant été balayées par l'assainissement financier le nombre des établissements de crédit enregistrés par les Tribunaux de commerce est tombé de 2574 en 1923 à 2183 à la fin de 1927; à la fin de 1926, les capitaux appartenant en propre à ceux-là montaient à 426 millions de pengős. Les dépôts d'épargne y ont rapidement augmenté, s'élevant, d'après les chiffres provisoires, à environ 740 millions de p. à la fin de 1927; l'effectif des traites et les affaires de valeurs hypothécaires s'accroissaient également vite. En 1926, les bénéfices des établissements de crédit ont atteint 38 millions de p.

M. Tibor Szádeczky-Kardoss, membre ordinaire, ayant exprimé le vœu d'étendre les enquêtes aux entreprises où les établissements de crédit ont des intérêts, *M. Szőnyi* a exposé qu'un relèvement d'essai était déjà entrepris en ce sens; il faut se rendre compte cependant des difficultés d'une telle investigation.

Louis Thirring: La statistique allemande et les Conférences des statisticiens allemands à Hambourg.

M. Louis Thirring, membre ordinaire, a prononcé ensuite son discours de réception intitulé „La statistique allemande et les Conférences des statisticiens allemands à Hambourg“ que nous publions d'autre part.

M. Alojse Kovács, membre ordinaire, prenant la parole au sujet des thèses développées aux

Conférences de Hambourg, a fait remarquer que par l'examen de statistique institué au sein de l'Office hongrois de statistique et obligatoire aussi pour les fonctionnaires du Bureau municipal de statistique de Budapest, la formation de la nouvelle génération de statisticiens avait, à sa connaissance, été résolue d'une façon plus heureuse qu'à l'étranger. Il ajoutait que la question soulevée à Hambourg de joindre les relèvements de statistique et ceux faits pour des fins fiscales fut depuis longtemps tranchée en Hongrie où il ne peut y avoir aucun rapport entre les deux sortes de relèvement.

Publications de la Société.

Depuis notre dernier article relatif à ce sujet, (voir *Revue Hongroise de Statistique*, 1927, p. 730), la Société Hongroise de Statistique a fait paraître les publications suivantes:

Revue de la Société Hongroise de Statistique, périodique trimestriel de langue française, 1927 (année V):

No 1: *Divorces et suicides. Leurs causes et les moyens de les combattre.* (Extrait du compte-rendu de la Conférence tenue par la Société Hongroise de Statistique en février 1927).

No 2: *Gustave Thirring: Efforts internationaux dans le domaine de la statistique des villes.* — *Alexandre Dobrovits: Le service statistique.* — *Théodore Surányi-Unger: Statistique et économie politique.* — *Jean Nyulászi: Ruine et reconstruction des capitaux.*

No 3—4: *Désiré Laký: Les facteurs économiques dans le développement de la population de Budapest, de 1900 à 1920 (1re partie. Le développement jusqu'en 1910).* — *Charles Jordan: Les coefficients d'intensité relative de Kőrösy.* — *Alexandre Sipos: Les enseignements de la recherche des conjonctures en Amérique.* — *Louis Thirring: L'oeuvre posthume de Ladislav Buday. Contribution à la biographie du premier président de la Société Hongroise de Statistique.*

Journal de la Société Hongroise de Statistique. Pour éviter les erreurs auxquelles avait donné lieu la ressemblance du titre du périodique français de la Société avec celui de

la Revue Hongroise de Statistique, à partir de l'année VI (1928) celui-ci paraît sous le titre de „Journal de la Société Hongroise de Statistique“. Depuis le début de 1928, il a été augmenté de plusieurs rubriques, par exemple de la „Revue des publications hongroises“, parue pour la première fois dans le 1er numéro et faisant connaître les livres et périodiques hongrois ayant trait à la statistique et aux sciences connexes.

Principales études parues dans le Journal:

No 1: L'Institut International de Statistique au Caire: I. Gustave Thirring: Idées sur l'Institut International de Statistique; II. Alojse Kovács: Les questions démographiques discutées à la Session du Caire; III. Frédéric Fellner: La statistique économique à la Session du Caire; — Théodore Surányi-Unger: Le rôle de la méthode statistique dans l'économie politique.

No. 2: Charles Kresz: Le marché du crédit en Hongrie. — Tibor Szádeczky-Kardoss: Les participations des établissements de crédit à des entreprises diverses.

Charles Ihrig: Internationale Statistik der Genossenschaften. (Statistique internationale des coopératives. — International Statistics of Co-operative Societies). Publications de la Société Hongroise de Statistique, no 5. Cette monographie de 275 pages, de M. Charles Ihrig, agrégé à la Faculté des Sciences économiques de l'Université de Budapest, a paru avec une préface de M. Martin Fassbender, professeur d'Université, conseiller intime (Berlin). Traitant la situation actuelle et les problèmes du développement de la statistique internationale des coopératives, c'est un ouvrage fondamental tant au point de vue de la statistique que de la littérature de coopératives. Publié en allemand, il fait connaître, et résume en 48 tableaux de langue allemande, française et anglaise, les chiffres des coopératives de 25 pays.

Előadóülések.

A Magyar Statisztikai Társaság folyó évi november 27-én Kovács Alajos elnöklele alatt előadóülést tartott, amelynek tárgya két székfoglaló előadás volt:

Szönyi Gyula: Magyarország pénzügyintézetei.

Szönyi Gyula rendes tag „Magyarország pénzügyintézetei“ címen tartott előadást. Hivatkozott arra, hogy a magyarországi pénzügyintézetekre vonatkozó statisztikai adatgyűjtés során mostanában kerültek nyilvánosságra az 1925. és 1926. évi adatok, míg az 1927. évi adatok feldolgozása közvetlenül befejezés előtt áll. Néhány előzetes adat azonban már erről az évről is rendelkezésre áll. Az adatok a fel-

értékelési mérlegek felállításától számítva jelentős fejlődést mutatnak. Az infláció és az összeomlás pusztításai után az egész vonalon beállott a regenerálódás folyamata. Az infláció idején gombamódra elszaporodó alkalmi intézetek felszámolásával, illetőleg megszüntével az intézetek száma csökkenőben van. 1923-ban 2.574, 1927 végén pedig már csak 2.183 intézet szerepel a törvényszékek cégjegyzékei szerint. Saját tőkéjük 1926 végén 426 millió pengő volt. Gyorsan emelkednek a takarékbetétek, amelyeknek értéke az 1927. év végén — az előzetes adatok szerint — mintegy 740 millió pengőre becsülhető. Rohamosan emelkedik a váltóállomány és erősen fejlődik a záloglevélüzlet is. A pénzügyintézetek nyeresége 1926-ban 38 millió pengő volt.

Az előadáshoz Szádeczky-Kardoss Tibor r. tag szólott hozzá, aki a pénzügyintézeti érdekeltségek statisztikai megfigyelésével kívánja kibővíteni a pénzügyintézeti adatgyűjtést. Előadó kitérőbe helyezte, hogy ilyen irányban próbafelvétel történik, utalt azonban az adatgyűjtés e kiterjesztésének nehézségeire.

Thirring Lajos: A német statisztika és a német statisztikusok hamburgi üléséről.

Szönyi Gyula előadása után Thirring Lajos r. tag tartotta meg székfoglaló előadását. „A német statisztika és a német statisztikusok hamburgi üléséről“ címen. Előadását Szemlénk más helyén közöljük.

A hamburgi kongresszusnak az előadó által ismertett vitaanyagát illetően Kovács Alajos megjegyezte, hogy a statisztikai szakképzést Magyarországon a Központi Statisztikai Hivatalnál — de ennek alkalmazottain túlterjedő hatáskörrel — rendszeresített statisztikai szakvizsga igen szerencsésen s tudtával világszerte egyedülállóan oldja meg. A magyar statisztika szempontjából rég eldöntött, szóba sem kerülhető kérdés az a Hamburgban felvetett terv is, hogy statisztikai adatgyűjtés pénzügyi célt szolgáló adatgyűjtéssel kapcsolassék össze.

A Társaság kiadványai.

Legutolsó közlésünk óta (M. Stat. Szemle 1927. 730. old.) a Magyar Statisztikai Társaság következő kiadványai jelentek meg:

Revue de la Société Hongroise de Statistique. A Magyar Statisztikai Társaság negyedévi francia nyelvű folyóiratának 1927. évi (V.) évfolyama. Egyes számaiban a következő tanulmányok közöltek:

1. szám: Divorces et suicides. Leurs causes et les moyens de les combattre. (A Magyar Statisztikai

kai Társaság 1927 februárban tartott társadalmi értekezletének kivonatos jegyzőkönyve).

2. szám: *Thirring* Gusztáv: Efforts internationaux dans le domaine de la statistique des villes. — *Dobrovits* Sándor: Le service statistique. — *Surányi-Unger* Tivadar: Statistique et économie politique. — *Nyulási* János: Ruine et reconstruction des capitaux.

3—4. szám: *Laky* Dezső: Les facteurs économiques dans le développement de la population de Budapest de 1900 a 1920. (1re partie. Le développement jusqu'en 1910). — *Jordan* Károly: Les coefficients d'intensité relative de Körösy. — *Sipos* Sándor: Les enseignements de la recherche des conjonctures en Amérique. — *Thirring* Lajos: L'oeuvre posthume de Ladislas Buday. Contribution à la biographie du premier président de la Société Hongroise de Statistique.

Journal de la Société Hongroise de Statistique. 1928. (VI.) évfolyamától kezdve a Társaság negyedévi francia folyóirata „Revue...” cím helyett „Journal de la Société Hongroise de Statistique” címen jelenik meg. A változás elsősorban azoknak a tévedéseknek elkerülése céljából történt, amelyekre a folyóirat régi címe és a Magyar Statisztikai Szemle francia címe közötti nagy hasonlóság már több ízben alkalmat adott. A „Journal” egyébként az 1928-as évfolyamtól kezdve tartalmilag is több új rovattal bővül, így az 1. számban első ízben közölt „Revue des publications hongroises” című rovat a magyar

statisztikai és rokonirodalom (könyvek és folyóiratok) ismertetését tartalmazza. A Journal főbb tanulmányai:

1. szám: L'Institut International de Statistique au Caire: I. *Thirring* Gusztáv: Idées sur l'Institut International de Statistique; II. *Kovács* Alajos: Les questions démographiques discutées à la Session du Caire; III. *Fellner* Frigyes: La statistique économique à la Session du Caire; — *Surányi-Unger* Tivadar: Le rôle de la méthode statistique dans l'économie politique.

2. szám: *Kresz* Károly: Le marché du crédit en Hongrie. — *Szádeczky-Kardoss* Tibor: Les participations des établissements de crédit à des entreprises diverses.

Ihrig Károly: Internationale Statistik der Genossenschaften. (Statistique internationale des coopératives. — International Statistics of Co-operative Societies). A Magyar Statisztikai Társaság kiadványai 5. szám. Ez a 275 oldalas monográfia, melynek *Ihrig* Károly dr., a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem közgazdaságtudományi karának magántanára a szerzője s melyhez *Fassbender* Márton dr. egyetemi tanár, titkos tanácsos (Berlin) írt előszót, a nemzetközi szövetkezeti statisztika mai állapotával és kiépítésének problémáival foglalkozik s a statisztikai és szövetkezeti irodalomban egyaránt úttörő, alapvető jelleggel bír. A német nyelven kiadott könyv 25 állam szövetkezeti statisztikai adatait foglalja össze és ismerteti 48 német, francia és angol nyelvű táblázat kapcsán.

Nagy-Britannia gazdasági adatai.

Données économiques de la Grande-Bretagne.

Az Ir Szabad Állam különválása következtében a Nagy-Britannia legfontosabb statisztikai adatait tartalmazó jelzőtábla nem egységes alapon készült.

Táblázatunknak az 1913., 1920. és 1921. évekre vonatkozó rovatai a jelenlegi Ir Szabad Állam területének adatait is tartalmazzák, míg az 1922—1927. évekre vonatkozó rovatokban az Ir Szabad Állam adatai nem szerepelnek, tehát e rovatok csupán Nagy-Britannia és az Ir sziget kisebb részét tevő Észak-Írország adatait ölelik fel. Kivételt képeznek a mezőgazdaság és a vasútvonalhossz adatai, amelyekben az Ir Szabad Állam adatai sehol sem szerepelnek.

Nagy-Britannia és Észak-Írország kiszámított népessége meghaladja a 45 milliót, kb. ugyanannyi, mint amennyi a háború előtt Nagy-Britannia és az egész Írország együttes népessége volt. Az *élvesztési arányszám* a háború előtt 24 volt, jelenleg

nem éri el a 17-et, vagyis nemzetközi viszonylatban ez az arányszám egyike a legrosszabbaknak. A 12 körül mozgó *halálzási arányszám* viszont a legjobbak közé tartozik, azonban a *természetes szaporodás* nagy csökkenésének nem vethetett gátat.

A *munkanélküliség* szempontjából Anglia Európa államai között szomorú vezetőhelyen áll, 1927-ben, bár a munkapiac ez előző évekkkel szemben javult, a munkanélküliek száma 1·2 millió volt.

A *mezőgazdasági főtermények* közül a *gabonafélék vetésterületének* adatai a háború után némi emelkedést mutattak, de az utóbbi évek során jelentősen csökkentek. A *cukorrépatermelés*, mely a háború előtt jelentéktelen volt, egyre intenzívebb lesz. A *terméseredmények* az újabb években a gabonaféléknél szintén gyengébbek, mint a háború előtt, kivéve a *zabot*, amelynek csak az 1927. év eredménye rossz. A *burgonyatermelés* megtartotta